

Plenum

Tisdag 7.4.2026 kl. 14.00—20.03

14. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skydd mot gränsöverskridande rättegångsmissbruk för personer som deltar i den offentliga debatten

Regeringens proposition RP 170/2025 rd

Utskottets betänkande LaUB 6/2026 rd

Första behandlingen

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 14 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger lagutskottets betänkande LaUB 6/2026 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslagen.

Lagutskottets ordförande, ledamot Eerola, varsågod.

Debatt

18.25 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä kyseisessä hallituksen esityksessä on kyse niin sanotun SLAPP-direktiivin täytäntöönpanosta. Direktiivin tarkoitus on ehkäistä rajat ylittäviä strategisia häirintätarkoituksessa nostettuja kanteita eli näitä niin sanottuja SLAPP-kanteita. Niissä on kyse siviilikanteista, jotka eivät perustu aitoon oikeussuojan tarpeeseen, vaan niillä pyritään rankaisemaan julkiseen keskusteluun osallistumisesta tai ehkäisemään siihen osallistumista. Kohteina ovat tyypillisesti toimittajat ja kansalaisyhteiskunnan toimijat, ja nyt on ratkaiseva askel heidän tilanteensa parantamiseksi.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan direktiivin täytäntöönpanemiseksi erillislain säätämistä. Tämä ehdotettu laki sisältää oikeusjärjestyksemme kannalta uusia oikeussuojakeinoja.

Lakivaliokunta puoltaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä mietinnöstä ilmenevin huomioin. Lisäksi lakivaliokunta ehdottaa sääntelyn täydentämiseksi yhden uuden lakiehdotuksen hyväksymistä.

No, muutama sana soveltamisalasta. Tätä ehdotettua uutta lakia sovelletaan siis siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, joilla on tällaisia rajat ylittäviä vaikutuksia, jotka perustuvat osallistumiseen julkiseen keskusteluun. Sitä ei ehdoteta sovellettavaksi kansallisiin asioihin eikä myöskään muihin kuin edellä mainittuihin riita- tai rikosasioihin. Tämä soveltamisala on verraten kapea, mikä todennäköisesti merkitsee sitten sitä, että uusi laki tulee sovellettavaksi verratenkin aika harvoin. Lakivaliokunta pitää tätä ehdotettua soveltamisalaa kuitenkin ihan perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena.

Esityksestä ilmenee, että Suomessa ei tietävästi ole nostettu tällaisia kanteita, jotka täyttäisivät tämän SLAPP-kanteen edellytykset. No, tätä selittää osaltaan se, että suomalainen riitaprosessi on jo entuudestaan sisältänyt hyviä suojakeinoja ja suojaavia tekijöitä, joita

Punkt i protokollet PR 31/2026 rd

kaikissa muissa unionin jäsenvaltioissa ei ole ollut. Lisäksi SLAPP-tyyppisissä asioissa on Suomessa yleensä kyse rikosasioista.

No, nämä edellä esitetyt seikat puoltavat valiokunnan mielestä sitä, ettei uuden lain soveltamisalaa uloteta kansallisiin riita-asioihin. Soveltamisalaa ei myöskään ole perusteltu ulottaa rikosasioihin, sillä se olisi merkittävä direktiivin täytäntöönpanoa laajempi muutos tähän meidän olemassa olevaan tilaan ja edellyttäisi perusteellista ja huolellista harkintaa ja valmistelua. Eli tämä siitä soveltamisalasta.

Häirintäkannemaksun osalta todetaan, että ehdotetussa laissa säädetään siitä siten, että tuomioistuini voi tuomita kantajan maksettavaksi häirintäkannemaksun, siis jos kantaja panee vireille väärinkäyttöön perustuvan oikeudenkäynnin. Häirintäkannemaksun määrä on vähintään 1 000 ja enintään 50 000 euroa. Häirintäkannemaksu täydentää muita oikeus-suojakeinoja ja vahvistaa osaltaan kieltoa käyttää oikeudenkäyntimenettelyä väärin tarkoituksiin. Tämä on mielestämme erittäin konkreettinen parannusehdotus.

Perustuslakivaliokunta on meille lähettämässään lausunnossa kiinnittänyt huomiota siihen, ettei esitykseen sisälly häirintäkannemaksun täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. Lakivaliokunta ehdottaa mietinnössään ehdotetun sääntelyn täydentämistä häirintäkannemaksun täytäntöönpanoa sekä sen raukeamista koskevilla säädöksillä. Lakivaliokunta siis ehdottaa, että eduskunta hyväksyisi muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen ja hyväksyisi uuden kakkoslakiehdotuksen. — Näillä sanoin, herra puhemies, kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

18.30 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä laiksi julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojelemisesta rajat ylittäviltä häirintäkanteilta. Tässä esityksessä on kyse demokratian toimintakyvystä ja yhteiskunnan turvallisuudesta. Sen taustalla on ilmiö, jossa oikeudenkäyntiä käytetään välineenä vaientaa toimittajia, tutkijoita, kansalaisjärjestöjä ja muita julkiseen keskusteluun osallistuvia henkilöitä. Näiden kanteiden tarkoituksena ei ole aidosti hakea oikeussuojaa vaan pelotella, kuormittaa taloudellisesti ja hiljentää. Se on oikeusjärjestelmän väärinkäyttöä, ja siihen me nyt puutumme.

Arvoisa puhemies! Joku saattaa pohtia, miten tähän ilmiöön voidaan puuttua. Tämän esityksen myötä jatkossa, jos kante on selvästi vailla todellista perustaa, se voidaan hylätä nopeasti ilman, että vastaajaa vedätetään vuosia kestäväan prosessiin. Tämä on ratkaisevaa nimenomaan niissä tilanteissa, joissa oikeudenkäynti itsessään on jo rangaistus.

Lisäksi tavoitteena on, ettei häirintäkanteen kohteeksi joutunut jää yksin taloudellisen riskin kanssa, vaan hänellä on mahdollisuus vaatia oikeudenkäyntikulujen korvaamista sekä seuraamuksia silloin, kun oikeudenkäynti todetaan tällaiseen väärinkäyttöön perustuvaksi. Samalla on turvallisuutemme kannalta oikein ja tämänkaltaiselle laille välttämätöntä, että sääntelyllä varaudutaan myös rajat ylittäviin tilanteisiin, koska elämme tänä päivänä laajassa maailmassa muiden maiden ja niiden erilaisten oikeusprosessien kanssa.

Arvoisa puhemies! Tavoitteemme on selkeä: haluamme turvata julkiseen keskusteluun osallistumisen yleistä etua koskevissa asioissa. Kun tutkiva journalisti paljastaa korruptiota, kun tutkija tuo esiin ympäristöriskejä, tai kun kansalaisjärjestö rauhanomaisesti nostaa esiin ihmisoikeuskysymyksiä, heidän ei pidä joutua pelkäämään oikeudenkäyntejä, jonka todellinen tarkoitus on hiljentäminen. Laki vahvistaa sitä viestiä, että Suomi ei hyväksy oi-

Punkt i protokollet PR 31/2026 rd

keusprosessin muuttamista painostuksen välineeksi ja että oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin säilyy kaikilla.

Lakivaliokunta on nyt käsitellyt esityksen kiinnittäen huomiota myös lakiin sakon täytäntöönpanosta, johon on nyt tehty tarpeelliset muutokset tämän lain edistämiseksi.

Arvoisa puhemies! Tämä laki on myös turvallisuuslaki, mutta yhteiskunnan sisäisen turvallisuuden näkökulmasta. Tänä epävakaana aikana myös oikeusjärjestelmiä voidaan käyttää välineenä horjuttaa luottamusta, kuormittaa kriittisiä ääniä ja heikentää yhteiskunnan kykyä käsitellä ongelmia avoimesti. Jos pelko oikeudenkäynnistä johtaa itesensuuriin, julkinen keskustelu köyhtyy ja päätöksenteon tietopohja heikkenee. Turvallinen yhteiskunta ei ole sellainen, jossa ongelmista vaietaan, vaan sellainen, jossa niistä voidaan puhua avoimesti. Siksi tämä esitys ansaitsee vahvan tuen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

18.35 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tässä edellä lakivaliokunnan taitavaksi tunnettu puheenjohtaja Eerola esitteli mietintöä hyvin ja kansanvallan väsymätön sankari, edustaja Hänninen, joka lienee eduskunnan ahkerimpia edustajia perehtymään hyvin seikkaperäisesti täällä käsiteltäviin mietintöihin ja ottamaan myös kantaa niihin, esittelivät tätä mietintöä niin hyvin, että oikeastaan sen pitemmittä puheita voin vain todeta sen, että sananvapauden puolustaminen on varmasti yksi tärkeimpiä arvoja eurooppalaisissa yhteiskunnissa, ja se on yksi niitä tärkeimpiä työkaluja sellaisen liberaalin demokratian ylläpitämisessä, jossa keskustelun kautta voidaan saavuttaa parhaat yhteiskuntaa kehittävät ja eteenpäin vievät päätökset, jolloin tällaisiin SLAPP-kanteisiin puuttuminen tällä lainsäädännöllä on tärkeä keino varmistaa, että jokainen voi tuoda esiin julkiseen keskusteluun ne näkökulmat, jotka haluaa keskusteluun tuoda, ja sitten keskustelua päästään käymään kaikkien eri näkökulmien pohjalta. Toivottavasti aina paras argumentti voittaa, kuten tänäänkin täällä eduskunnassa, kun nyt todennäköisesti yksimielisesti voimme tämän mietinnön hyväksyä.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen godkände innehållet i lagförslag 1 i proposition RP 170/2025 rd enligt betänkandet. Riksdagen godkände innehållet i det nya lagförslag 2 i betänkandet enligt utskottets förslag. Första behandlingen av lagförslagen avslutades.